

GONDOLATOK.

(Ujkori írótól).

Gyűlölet.

Az ember nem tud gyűlölni a nélkül, hogy kölesönben maga ellen a gyűlölet bizonyos adagját ne ébressze. *Bentham.*

A nagyok közötti gyűlölködés ritkán esilapúl; a béke közöttök csupán időközileges. *Corneille Péter.*

Hadászat

Minden hadvezér köteles magát katonáinak apja, azokat pedig gyermekei gyanánt tekinteni. Ugy kell azokkal bánnia, a mint maga óhajtaná, hogy hasonló körülmények között vele bánjanak. *I. Napoleon.*

Tigriseket és medvéket biztosabban vezérelhetnek, mint hadsereget. A vadak szívét lehet szelidíteni, de némely embereket nem. *Petrárka.*

A vezénylet érvényesebb példaadással, mint tekintélylyel; bámulat többre viszi az utánzást, mint a parancs kényelmében élni s a vitézekkel durván bánni, nem tábornokság, hanem zsarnokság. *Lámbert örgrófné.*

Hála, Hálátlanság.

Nemes szivek sajátja a háláról perczig sem feledkezni. *P. Szathmári Károly.*

Légy hálás, mert a hála a jóság tápszere. *Helvetius.*

A hála szükséges és eszélyes dolog; de hálából a jóltevőnek rossz dologban segédkezni ferdeség, erkölesi következetlenség. *Feder.*

Nincs vad nép, mely a hálát ne dicsérje s a hálátlanságot ne gyalázza, — s mégis számtalan hálátlannal találkozunk. Azonban jobb, a hálátlanokat elszenvedni, mint hálátlannak lenni. *Petrárka.*

Az ember, mint a bős vadállat, még azt is összetépi-marja, ki hón buzog segíteni rajta. *Tompa.*

A hálátlan az elvett jótétet nem elfeledi, hanem szeretné elfeledni. *Saphir.*

A hálátlanság bűne fogyni kezd, mert arra az alkalom mindig ritkább. *Saphir*.

H a l a d á s.

Míg előre mehetünk, ne menjünk hátra. *P. Szathmári K.*

Ha valahol a történelemben nyoma van az emberiség haladásának, akkor útban van az a szabadság és világosság felé. *Jean Paul*.

Mikor Istenhez kell menni, az emberek sántikálnak; mikor az ördöghöz, akkor futnak. *Saphir*.

A ki soha nem botlott, jele, hogy bátran lépni nem mert, *Kisfaludy Károly*.

Nincs még felállítva az a korlát, mely a magasra törő tehetségnek s iparkodásnak azt parancsolhatná: eddig mehetsz s nem tovább! *Beethoven*.

Az egyenes uton haladó esiga hamarább eléri a kitűzött célt, mint az össze-vissza futkározó veseny-paripa. Mindegy, bármily lassan haladjon is előre az ifju, csakhogy a kitartó szorgalmat ne tévessze szem elől. *Smiles*.

H a l á l.

Nem félek a haláltól, sem az elhalás esetétől; csak aggaszt a megválás kedveseimtől, vagy az ők megválása tőlem. *Kölesei*.

Az élet rövid béke s hosszú harez, a halál rövid harez s hosszú béke. *Petőfi*.

Csak azt az egyet szeretném tudni: hol, merre terjed az a más világ? és mily alakban jutunk innen abba a másvilágba, ismeretlenbe, át? *Petőfi*.

A holt test olyan, mint a zseb, melyet a halál kifordít és kiürit. *Hugó Victor*.

A halál annyiba jó az emberekre nézve, hogy ilyenkor egy kissé beszélnek róluk. *Hugó Victor*.

Élni reménylek; halni kész vagyok. *Shakespere*.

Mi az, a mi élet nevet visel? ezer halált rejt az élet, mégis félünk a haláltól, mely minden bajt felold. *Shakspere*.

Rettentő a halál; ámde halni, — ki tudja hová menni? hideg földben feküdni és rothadni, e meleg, érzékeny, mozgó alaknak, gyűrött göröngyé válva — mily iszonyu! A legsúlyosabb és utáltabb világi élet mit — kór, fogság, s nyomor ránk róhat — még mennyország ahoz képet, mit a halálban rettegünk. *Shakespere*.

Mikor az ember szükségtelenné vált a földön, akkor elmenni jó. *Jókai.*

A halál új élet annak, a ki lát, — örök sötétség annak, a ki nem hisz. *Jókai.*

A sir azon menhely, a mit emberszeretőleg annak készítnek az emberek, a ki utjokban áll. *Saphir.*

A halotti innepély egykor azért lón feltalálva, hogy a részvét hiányon segítve legyen. *Saphir.*

Az emberek lámpák, melyeket az idő meggyújt és minden légvonat kiolt. *Saphir.*

Semmi sem szebb, mint az olyan halál, melyet egy erényes élet előzött meg. *Witekint.*

Nem az ember hal meg, hanem csak a nyomor. *Witekint.*

Meghalunk, ez igaz; élni akarunk: ez is igaz. A kettő egymás utjában áll. Az elsőt nem változtathatjuk, tehát az életvágyat kell mérsékelni, ha minden perezben félelem és nyugtalanság rahjai nem akarunk lenni. *Gellert.*

Mély a halottak álma, párnájok alacsony a porban; nem figyelnek a szóra, nem ébrednek hívásunkra. Oh mikor reggeledik meg a sirban s paranesol a szendergőnek: ébredj fel?! *Ossián.*

Meghalni! Mit teszen az? Álmodunk, mikor a halálról beszélünk. Láttam sokakat meghalni, de az emberiség oly korlátolt, hogy léte kezdetéről és végéről semmi fogalma. Meghalni! Sir! e szavakat nem értem. *Goethe.*

Az élet nagyon rövid és a halál akkor ragad meg, mikor még tele vagyunk nyomorral és kedvező számitással. *Sérigne asszony.*

Mindenki fél meghalni s ez az érző lények nagy törvénye, mely nélkül halandó lény azonnal odalenne. E félelem a természet egyszerű ösztöne, mely nemesak közönyös, hanem magában jó s a renddel megegyező. *Rousseau.*

És én csakugyan meghalnék egy napon? mi az? én meghalnék! én, a ki beszélek, érzek, tappintok, meghallhatnék? mintha nem hihetném! mert hogy mások meghaljanak, ennél mi természetesebb? ezt látjuk mindennap, ez megyen, hozzászokunk; de az embernek önmagának személyesen halmi meg: ez igen kemény feladat! És ti, kik mindezt érthetetlen fecsegésnek veszitek, tanuljátok meg, hogy az egész így gondolkozik, s ti is magatokra nézve. Senki sem gondol oda, hogy meg kell hálnia. Ha volna halhatatlan

emberfaj, azt a halál képzete inkább megrettentené, mint minket. *Maistre gróf.*

Dicsőséget, ifjúságot, kevélységet, vagyont a sir mind elhordja. Átvinne annak kapuján valamit az ember, de ezt a halál megtagadja. Minden elem megtér, leülepedik: a lég elnyeli a füstöt, a föld a hamvat. A feledés kioltja a nevet. *Hugó Victor.*

Elég ha éltünk, ha voltunk, ha a szeretetből, örömből, boldogságból részünk volt! Panaszolni boldonság! De miféle bájjal van töltve életünk poharába? O! hisz az ezekből áll: születni, hogy éljünk, ohajtva a halált; nagy kort érni, fájlalni a gyermekkort, mikor is a sziv alszik; megöregedni, fájlalni az ifjúkori elbájoaltságot; és meghalni, fájlalva az öregséget és az életet! *Hugo Victor.*

A bolond és böles, a gyáva és derék, az istentelen és valóságos, a gyönyörélvező és erényes — mind különbözőnek látják a halált látesőyükön. *Chateaubriand.*

Az ember szava nem ujul meg, mint a viszhangé, mely allhatik tíz századig is a völgy mélyében, s azután képes feleletet adni a kérdező utasnak; ezt a koporsó sohasem teszi. *Chateaubriand.*

Minden temetésnél valaki átveszi magára a megholtak terhet; az új vándor e terhet a közelebbi sírig hordozza. *Chateaubriand.*

Atyáid porainak semmi nyögését sem hallod; nem hallja a tieidet is a maradék. Boldogságunk követeli, hogy azt semmi aggodalommal se háborítsuk. Élj, míg élhetsz békével, és irtózás nélkül halj meg, mikor eljön az idő. *Helvetius.*

Ha kimenni nem akarunk az élet kapuján, attól van, hogy még az életben valamiben gyönyörködhetünk. *Helvetius.*

Ha kit a vad fergeteg kivágott, mint kedvesedet, barátodat; szivedet érette kitépni, gyászosan dalolni, könnyzáport hullatni, sirját tömjénezni nem használ. A sorsnak nincs szive. *Kís János.*

Meghalni mindenesetre nyereség; mert vagy érzi az ember, halála után is, hogy tovább él, vagy nem: ha érzi, úgy erősbek leszünk, mentek minden földi bajtól, gyarlóságtól; ha nem érzi, úgy legalább minden fájdalomtól szabadulva, ismét jobb dolgunk lesz, mint itt volt. Ne sajnáljuk tehát a megholtakat, hanem inkább az élőket. *Gr. Szécheny István.*

A ki jól tud meghalni, minden életkorban eleget élt. Ohajtom

addig nem jutni síromba, míg a szövetséget a vétkekkel fel nem mondottam. *Hagedorn.*

o A halottaktól félni gyűlöletes gyengeség; ez legközöségsébb és legvadabb szentségtelenítés. *Sand György.*

A halál útjában nincs megállapodás, visszalépés sehogy, sem a lassu haladás nem érvényes; ébrenlét, álmom, munka, nyugalom, betegség, egészség: mind lépésök a halál felé. *Petrárka.*

Fiadat veszítve, sok félelmet, aggodalmat vetkeztél le: ha kegyes volt, nincs mitől féltened, állása már biztos; de ha gonosz volt, akkor éveid számítását s vénülésed siettetőjét takarítád el. *Petrárka.*

A halálnak sok útja van minden életkorra, de legtöbb az ifjúkorra. *Petrárka.*

Testvéred elhalt: nem volt-e irigyed? nem óhajtotta-e halálodat? nem állotta-e útját dolgoznak? nincs alkalmatlanabb semmi is a gonosz testvérnél. De ha szerető jó testvér volt, nem árt neki a testi halál, a halhatatlanságot nyerte. *Petrárka.*

A halálból nem térhetünk vissza; jól vigyázzunk azért, hogy útra készülve, valamit ne feledjünk. Itt nem lehet visszairni, visszateretni, visszaizenni, mint ezt másnemű utasok tehetik. *Petrárka.*

Királyod hív; boldog izenet. Egyezz belé s akkor megérted, mily jól áll a veled elbánás. A halált az emberek teszik félelmessé, nem a kegyeletes természet. *Petrárka.*

Halálunk után rólunk az emberek azt mondják, a mit érdemeltünk: jót, rosszat, sokat, keveset, semmit. Néha hazudnak is, de többnyire igazat mondanak. *Petrárka.*

Ha temetetlenül maradsz, a földet te nyomod; ha eltemetnek a földnyom; ha nem a föld takar bé, akkor az ég fedez. *Petrárka.*

Szántsátok a tengert! siessetek, bolondok, halásszatok gyöngyöt a fenekéről! Legyen sírotok válaszfala egy deszka; raboljátok ki a hegyet, szálljatok be mélyen sebjeibe kincseiért! s ha tehetitek mindazokkal vesztegessétek meg a halált. *Kleist.*

Gyűjtötte: Kiss Mihály.

KÜLÖNFÉLÉK.

A Magyar Prot. Irod. Társaság f. évi sept. 18. és 19-ik napjain tartotta meg évi közgyűlését Pozsonyban. A közgyűlés tagjait a pozsonyi ág. ev. egyház fogadta és látta el magyar vendégszeretettel. A rendező bizottság az ág. ev. egyház nevében a mi püspökünket is egy meleg hangu levélben hívta meg a közgyűlésre. Először történt ez. Úgy látszik, hogy a pozsonyi ev. egyház még most sem akar meghódolni az exclusivitásnak, a melynek szellemében a M. Prot. Irod. Társaság fogantatott. Jobban mondva megszületett. Mert fogantatásakor az exclusivitásnak még árnyéka sem mutatkozott. A Társaság megalapítására kibocsátott első felhívás aláírói között ott van az unitárius püspök és főgondnok neve is. De a megalakulást megelőzőleg a debreczeni pusztákról egy erős áramlat indult meg, mely az unitáriusoknak a Társaságból leendő kizárását hordta szét a protestans világban. Hálásan emlékszünk rá vissza most is, hogy e széláramlat ellen épen a pozsonyi ev. egyház kebeléből történt leghatározottabb ellenállás. De mindhiába. A felekezeties széláramlat már-már megsemmisítéssel fenyegette a Társaságot még embryójában. Az unitárius püspök esillapította le a hullámokat azzal, hogy az alakuló közgyűlésre bejelentette kilépését a Prot. Irod. Társaságból.

Mindezekre a szomorú emlékü mozzanatokra csak azért mutattunk rá, mert a mint tudjuk, a püspök ezekre hivatkozva mentette ki magát a rendező bizottság előtt, hogy bármennyire sajnálja, de ily előzmények után a közgyűlésen nem jelenhet meg. S csakugyan egyebet nem is tehetett, minthogy a pozsonyi ev. egyház szíves meghívását megköszönje. Mert miután a Társaság megalakulása óta semmi jelét nem adta annak, hogy az unitáriusokkal együtt akar működni a prot. egyházi irodalom terén, a meghívást elfogadni annyi lett volna, mint ráerőszakolni magát a Társaságra, vagy a mi még rosszabb lett volna, felujtani az ellenszenvet az unitáriusok ellen s esetleg kitegye magát annak, hogy a mit a Társaság megalakulásával szépen elhallgattak s félre tettek, a Társaságból való kilépését tartalmazó levelét felmutassák s megkérdézzék: ki írta ezt? Ennélfogva csak helyeselni lehet a püspök elhatározását, hogy valamint eddig, úgy ez alkalommal